

Senioruniversitetet Gotland

Folkuniversitetet

PROGRAM
Hösten
2026

Välkommen till höstterminen 2026 med Senioruniversitetet

Senioruniversitetets aktiviteter fortsätter under hösten 2026 med åtta föreläsningar och fem studie-cirklar från september fram till jul i skilda ämnen inom teknik, samhälle, kultur, natur, historia och religion. Vi skall bl a höra om elflyg, russflocken på Lojsta hed, laga skifte och lära oss att älska statistiska centralbyrån, SCB.

Vår ordförande Åke Persson, fotograferad av Agneta Lippman.

Först ut den 9 september är **Emma Sandsjö** från Science Park Gotland som berättar om utvecklingen av det klimatssmarta elflyget. Återbruk, bevarande i stället för rivning är nyckelord i arkitekten **Winnie Westerlunds** forskning vid Campus Gotland om renovering i stadsmiljö. Bad mot lort och sjukdom – den privathygieniska utvecklingen i Sverige 1880–1949 är titeln på en avhandling av **Karolina Wiell**, bastubadandet på Gotland finns med i bilden. Journalisten och konstnären **Anna Ericsson** har följt och lärt känna russflocken på Lojsta hed under lång tid och det berättar hon om. I mitten av november kommer **Pia Höjeberg** till oss och föreläser om barnmorskans arbete och yrkets utveckling genom tiderna. Statistik hjälper oss att se samband i samhällsutvecklingen, som vi annars inte så lätt kan förstå. Detta skall **Bertil Thorslund** visa för oss. Laga skifte genomfördes i slutet av 1800-talet. Om det stora arbete som gjordes och dess påverkan på de berörda föreläser **Lars Bäckman**. Höstterminen avslutas med att **Simon Sorgenfrei** kommer tillbaka till oss och berättar om hur islam blev Sveriges näst största religion, samtidigt som Sverige-demokraterna blev näst största parti.

Föreläsningar

Föreläsningarna äger rum i Hörsalen E22, Almedalsbiblioteket.

Deltagaravgiften vid en föreläsning är 50 kr för våra medlemmar.

Vi kommer att skicka ut inbjudan till medlemmarna med e-post inför varje föreläsning och tar därefter emot anmälningar genom programmet Mina aktiviteter (OBS! Du kan inte anmäla dig innan du fått inbjudan). När du anmäler dig och det finns ledig plats kan du också enkelt betala deltagaravgiften. **Din reservation av plats gäller först när du har betalat.** Du kommer att ha avgiften tillgodo om du anmäler återbud senast 24 timmar före föreläsningen.

Icke-medlemmar är välkomna i mån av plats, inträde 80 kr.

Onsdag 9 september kl. 14.00

Elflygets möjligheter

Flyget har under hundra år förändrat hur vi reser, arbetar och håller ihop samhällen. Nu står flyget inför en omställning där elektrifiering lyfts fram som en möjlig väg framåt för regionalflyget.

I denna föreläsning ger **Emma Sandsjö**, projektledare på Science Park Gotland, en introduktion till elflygets utveckling och de möjligheter och utmaningar som följer med tekniken.

Föreläsningen ger en inblick i vad som krävs för att nya flyglösningar ska gå från vision och demonstration till att bli en del av vår vardag på Gotland.

Foto: Jonas Matthing

Onsdag 23 september kl. 14.00

Tid att tänka om: det byggda kulturarvets betydelse för formandet av framtidens stadsrum

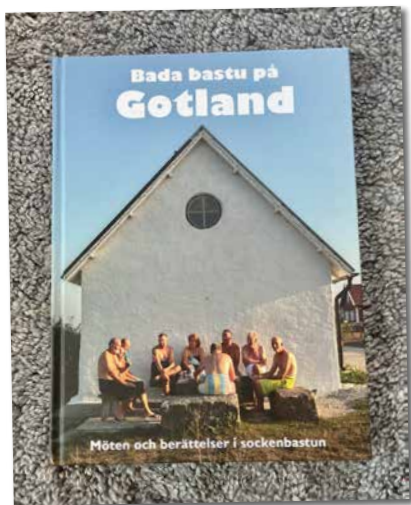
Vi träffar **Winnie Westerlund**, arkitekten som inte är så intresserad av att rita nya hus, i stället vill hon satsa på det som redan finns, och nu är hon doktorand vid campus Gotland.

På senare år har mer uppmärksamhet riktats mot att bevara byggnader i stället för att riva, för att minska byggsektorns klimatavtryck, genom att ta tillvara på befintliga resurser.

I det pågående arbetet med avhandlingen utforskar Winnie bland annat hur perspektiv från gräsrotsinitiativ är med och påverkar omställningen mot ökat bevarande och återbruk av byggnader som hotas eller hotats av rivningar i stadsmiljöer.

Foto: Dag Lanestedt, Uppsala universitet

Onsdag 7 oktober kl. 14.00
**Från ett bad om året,
till ett bad i veckan**

Karolina Wiell, fil dr i ekonomisk historia och undervisar i historia vid Karlstads universitet, har skrivit avhandlingen *Bad mot lort och sjukdom den privathygieniska utvecklingen i Sverige 1880–1949*.

Karolina kommer att berätta om hur idén om folkbad och behovet av en förbättrad personlig hygien uppstod, formulerades, förmedlades, förankrades och förverkligades i slutet av 1800-talet och under 1900-talets första hälft.

Marita Holgersson, författare till boken *Bada bastu på Gotland – möten och berättelser i sockenbastun*.

Marita kommer att berätta om ett lokalt perspektiv. Att 32 sockenbastur finns bevarade på ön och 116 aktiva bastubadare har intervjuats. De berättar om sin bastus historia och vad den betyder för dem och deras socken.

Foto: Anna Ericsson

Onsdag 21 oktober kl. 14.00
Russen på Lojsta hed

Anna Ericsson är född 1964 i Hudiksvall. Utbildad journalist och konstnär med hästar som tema. Driver sedan 2002 ett konst- och bokprojekt om en flock viltgående gotlandsruss på Lojsta hed.

Anna Ericsson har följt flocken på nära håll under flera år och lärt känna flockens medlemmar. Ambitionen är att komma hästarna så nära som möjligt – att förmedla känslan av Lojsta hed.

2008 utkom Anna med boken *Lojsta hed - russens rike* som bygger på hennes texter, akvareller och skisser.

Onsdag 4 november kl. 14.00
**Barnmorskans arbete –
från tradition till profession**

Pia Højeberg kommer att föreläsa om barnmorskans arbete och yrkets utveckling genom tiderna.

Foto: Lena Josefsson

Onsdag 18 november kl. 14.00

Statistikens mysterier

Bertil Thorslund har lång och bred erfarenhet av att arbeta med statistik. Under 10 år var hans fokus arbetsmarknaden för att sedan flyttas över till socialförsäkringen, särskilt sjukskrivningarna.

Han har alltid varit fascinerad av att förse debatten med korrekta fakta och nu är det främst statistik om befolkningen han ägnar sitt intresse. Utvecklingen i landet och specifikt på Gotland är självklart av stort intresse.

Hur ser det ut nu, hur kommer det troligen utvecklas på kort sikt? Och kan man simulera vad det skulle betyda om trenderna dras ut? Och ska vi anpassa oss eller försöka vrida utvecklingen? Efter den här stunden kommer vi alla att älska SCB ännu mer än tidigare.

Foto: Pelle Högås

Onsdag 25 november kl. 14.00

Laga skifte omvandlade den gotländska landsbygden

- En ny landsbygdsepok inleds
- Ett kraftigt uppsving för jordbruket

Men något annat gick förlorat; kulturlandskapet påverkades och mycket av den sociala gemenskapen förändrades.

Lars Bäckman, kommunikatör, guide och föreläsare berättar för oss om laga skifte på Gotland 1850–1900 och Gotlands jordbrukshistoria.

Foto: Karin Brindt

Onsdag 16 december kl. 14.00

Öppna era hjärtan

2023 var religionsvetaren **Simon Sorgenfrei** i Visby och berättade för oss om de första muslimerna i Sverige. Sedan dess har han fortsatt forska om hur det ser ut idag.

Han har studerat hur islam blev Sveriges näst största religion, samtidigt som Sverigedemokraterna blev näst största parti.

Han har rest från Kiruna och ända ner till Skåne, och träffat muslimer, både sekulära och fundamentalister.

Han har också träffat Sverigedemokrater och helt vanliga ordsbor för att höra hur de resonerar.

Foto: Karin Brindt

Cirklar

Öppna för
medlemmar!

Under hösten 2026 har vi fem cirklar: två bokcirklar, två demokraticirklar och en filosoficirkel. Flera av deltagarna under våren har valt att fortsätta under hösten. 5-12 deltagare är lämpligt för bok- och demokraticinklarna medan 15 hittills har följt filosoficirkeln. Om lediga platser uppstår kommer inbjudan att delta skickas ut till alla medlemmar.

Lokal för alla cirkelarna är Folkuniversitetet, Merkuriusgatan 1.

• Bokcirkel 1

Detta är en fortsättning på den cirkel som funnits under VT26. Vid första tillfället läser vi Brevbäraren i Lizzanello av Francesca Giannone. En familjehistoria om mod, frihet och tillhörighet.

Aktuella dagar är **8/9, 6/10, 3/11 och 8/12 klockan 14.**

Upplysningar: cirkelledaren **Ulla Gådefors Christensen**, 0707-70 18 21 eller e-post: ulla.mgch@gmail.com

• Bokcirkel 2

Även detta är en fortsättning på den cirkel, som funnits under våren. Under sommaren läser vi boken Smör, Asako Yuzuki.

Vår första träff är **onsdagen 2/9 klockan 14.00.**

Övriga träffar bestämmer vi när vi fått programmet för föreläsningarna.

Upplysningar: cirkelledaren **Eva Kätting**, 0709-65 42 31 eller e-post: evakatting@gmail.com

• Democraticirkel 1

Demokratifrågan fortsätter att vara högaktuell med nutida händelseutveckling i omvärlden och Sverige. Detta ökar betydelsen av att tillsammans dela tankar och erfarenheter i det svajiga politiska landskapet.

Vi läser Anne Applebaum *Autokrati AB*, om diktatorerna som vill styra världen och Erika Bjerström *Demokratin dör i hettan*. Som extraläsning Harald Ofstad *Vårt förakt för svaghet*.

Onsdagar 9.30 – 12.00 jämna veckor: **16/9, 30/9, 14/10, 11/11, 25/11, 9/12.**

Upplysningar: cirkelledaren **Marie Janson**, 0704-94 31 25, marie.janson@telia.com

• Democraticirkel 2 "Snacka om demokrati"

I denna cirkel utgår vi från programserien "Demokratin" som sändes i radions P1 under våren 2026. Programmen diskuterar och kommenterar olika demokratifrågor av experter inom området.

Vi börjar de sex träffarna med att lyssna på programmet. Inga förkunskaper behövs varken tekniska eller i ämnet, bara en vilja att samtala och dela erfarenheter. Inbjudan att delta kommer att skickas ut.

Planerad start **torsdagen den 24 september kl. 9.30 –12.00.**

Upplysningar: **Gunnel Fransson**, 0768-04 37 43, gunnel.w.fransson@gmail.com

• Filosoficirkel

Vår tids filosofi: kursplan för höstterminen 2026

Det filosofiska samtalet fortsätter under tio träffar när det gäller hur vi förstår oss själva och världen och vår roll i den.

Kursinnehåll: Hur får vi kännedom om oss själva och världen?

Vad är empirismen? Vad är fenomenologi? Vad innebar den logiska empirismen? Vad menas med postmodernismen?

Bra att veta: Inför varje möte får deltagarna ett underlag som stöd. Dessa underlag utgör sedan en sammanfattning av kursen, så att var och en vid kursens slut har ett kompendium.

Torsdagar 14-15.30 **17/9, 24/9, 1/10, 8/10, 15/10, 22/10, 5/11, 12/11, 19/11, 26/11**

Upplysningar: **Kjell MacDowall**, kjell.macdowall@gmail.com, 0735-79 26 99.

Att bli medlem i Senioruniversitetet

Medlem i Senioruniversitetet kan du bli om du är 55 år eller äldre. Alla sjuk- och förtidspensionärer, oavsett ålder, kan också bli medlemmar.

Medlemsavgiften är 150 kr per kalenderår och person

Du anmäler dig som ny medlem, eller förnyar medlemskapet, och betalar medlemsavgiften i systemet **Mina Aktiviteter**. Dit kommer du med följande adress i din webbläsare och där följer du anvisningarna: <https://minaaktiviteter.se/sengo/mship/new>

Du kan också betala till vårt bankgironr **5180-0092** (glöm inte att ange ditt namn) eller med Swish till **123 553 90 10**. Skicka då e-post med ditt namn, adress, telefonnummer och e-postadress till: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Om du har frågor om medlemskapet: kontakta **Åke Persson** 0709-56 55 75.

Vi skickar aktuell information om våra föreläsningar, utflykter och studiecirklar till alla som angett en e-postadress!

Om du vill veta mer, kontakta vår styrelse:

Åke Persson , ordf.	0709-56 55 75	ake@dynamec.se
Kathy Gow Sjöblom , v. ordf.	0705-40 92 26	kathy.gow.sjoblom@telia.com
Elisabeth Enekvist , sekreterare	0708-56 11 33	e.enekvist@gmail.com
Elisabet Hedlund Österdahl , kassör	0707-57 13 18	elisabeth.osterdahl@telia.com
Karin Brindt	0769-34 66 26	gokarbri@hotmail.com
Agneta Lippman	0721-87 05 45	lippmanagneta@gmail.com
Gunnel Wallin	0702-91 13 83	ge.wallin55@gmail.com

Vår e-postadress: senioruniversitetet.visby@folkuniversitetet.se

Vår hemsida, sök: Senioruniversitetet Gotland

Gunnel Wallin prickar av två av våra medlemmar inför en av föreläsningarna.

Foto: Agneta Lippman

Senioruniversitetet på Gotland

Senioruniversitetet på Gotland är en ideell förening, knuten till **Folkuniversitetet på Gotland**. Den är liksom Folkuniversitetet politiskt, fackligt och religiöst obunden. Vi anordnar föreläsningar, studiecirklar och utflykter. Medlem i Senioruniversitetet kan alla bli som fyllt 55 år eller mer.

Senioruniversitet finns på ett trettiotal orter runt om i landet. Här på Gotland startades verksamheten hösten 2003 med ett tiotal medlemmar. Nu är vi över 500 medlemmar.

Välkommen även du som medlem!

Senioruniversitetet samarbetar med Campus Gotland och föreläsningarna äger rum i hörsalen, Almedalsbiblioteket. Efter föreläsningarna kan man dricka kaffe och samtala med varandra om dagens ämne i Café Foajé.

Foto: Agneta Lippman.

Omslagsbilden och slånärsbilderna på sid. 4–7 är tagna av Agneta Lippman.